

Наукові підходи до розбудови системи економічної безпеки підприємств

Євген Ситнік,

*аспірант кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

e-mail: itriumphdoc@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-7785-4325

Забезпечення економічної безпеки підприємства є системним, послідовним, комплексним процесом який не має здійснюватися вибірково, фрагментарно, як реакція на певні загрози та ризики, що виникають в діяльності підприємства. Забезпечення належного рівня безпеки потребує розбудови та функціонування системи економічної безпеки підприємства. Її ефективність можлива за умови впровадження системних безперервних дій, професійного управління в сфері економічної безпеки, залучення та використання ресурсів, формування механізму, впровадження методів, засобів та інструментів забезпечення економічної безпеки підприємства. Таким чином, забезпечення економічної безпеки підприємства актуалізує питання формування та розбудови системи економічної безпеки.

Дослідження теоретично-методичних засад формування системи безпеки потребує розгляду дефініції сутності поняття системи економічної безпеки підприємства, наукових підходів та принципів її розбудови і функціонування.

В науковій літературі представлена значна кількість визначення дефініції системи економічної безпеки підприємства, що свідчить про відсутність єдиної точки зору та бачення науковцями цього поняття.

У працях Н. Реверчук система економічної безпеки визначається як обмежена безліч елементів, що взаємопов'язані між собою, здатних забезпечити досягнення мети та безпеку підприємства [1]. При цьому, на думку цього автора, складовими такої системи виступають об'єкт та суб'єкт безпеки, механізми її забезпечення та безпосередньо дії та заходи, спрямовані на забезпечення безпеки. Таким чином, визначено основоположні складові системи економічної безпеки, такі як суб'єкт, об'єкт, механізми що формують її структуру і водночас забезпечується її функціонування та управління.

На думку О. Шнипко система економічної безпеки підприємства є сукупністю характеристик, якостей здатні забезпечити її самовиживання в умовах дії небезпек, загроз та ризиків [2]. Варто зазначити, що в цьому визначенні акцентується увага на основних властивостях, таких як самовиживання та розвиток, притаманних будь-яким системам загалом і відповідно автором визначається застосування системного підходу до управління безпекою в діяльності підприємства та відзначаються ключові філософсько-методичні аспекти та закономірності функціонування такої системи.

У дослідженнях Т. Слободяник система економічної безпеки підприємства виступає комплексом організаційно-правових заходів та дій, що мають реалізовуватися відповідними службами, підрозділами, органами з метою захисту життєво важливих інтересів людей, суб'єктів господарювання, держави

від незаконних дій, які можуть завдати цим підприємствам чи фізичним особам значних втрат, реалізації небезпек та ризиків в майбутньому [3]. Повністю погоджуючись з автором зазначимо, що це визначення є одним із найбільш повних та представляє комплексний підхід до розуміння сутності системи економічної безпеки та розкриття необхідності взаємодії з широким колом в першу чергу правових організацій в забезпеченні економічної безпеки підприємства, оскільки така безпека не може бути забезпеченою лише силами та засобами самого підприємства. Крім цього в дослідженнях автора акцентується увага на правових аспектах безпеки, що буде важливо, оскільки ми розглядаємо безпеку не лише з організаційної та управлінської площини, як одну із внутрішніх фінансово-господарської функцій безпеки, але й спираємось на правові аспекти їх забезпечення.

У працях О. Кириченко зазначається, що в сучасних умовах переходу до технологій четвертої промислової революції всі процеси які відбуваються на підприємствах, розбудова та ефективна діяльність функціональних підсистем роботи підприємств, установ здійснюється на засадах та з використанням нових цифрових технологій [4]. Доступ та активне використання таких технологій в діяльності підприємств та стає пріоритетною задачею в діяльності організацій як з метою забезпечення належного рівня безпеки так з метою забезпечення ефективної діяльності та майбутнього розвитку.

За іншими визначенням М. Камлика економічна безпека трактується як стан розвитку суб'єкта господарської діяльності, що має можливості до ефективної протидії реалізації загроз, ризиків, упередження їх негативного впливу та визначається стабільністю фінансового та економічного функціонування [5]. Таким чином, економічна безпека трактується автором як стан розвитку, за якого підприємство має можливості, спроможність ефективно протидіяти негативним чинникам, маючи необхідний та достатній для цього рівень економічної, фінансової стабільності.

Досліджуючи теоретично-методичні засади управління системою економічної безпеки підприємства слід зазначити, що науковці розуміють їх як систему принципів та методів розробки та впровадження управлінських рішень, спрямованих на забезпечення захисту підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз. При цьому, основна увага науковців сфокусована на складових управління.

Таким чином, узагальнюючи представлені наукові підходи можна зазначити, що головною метою розбудови системи економічної безпеки і управління такою системою є попередження проявів небезпек та загроз, розвитку можливих кризових явищ на підприємстві, забезпечення його стабільного, ефективного функціонування та сталого і ефективного розвитку в майбутньому.

Ключові слова: управління; безпека; система економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Реверчук Н. Й. *Управління економічною безпекою підприємницьких структур: монографія*. Львів : ЛБІ НБУ, 2004. 195 с.
2. Шнипко О. С. *Економічна безпека ієрархічних багаторівневих систем: регіональний аспект*. Київ: Генеза, 2006. 288 с.
3. Слободяник Т. М. *Запровадження комплексної системи економічної безпеки та оцінка її ефективності на сучасному підприємстві*. *Економічний простір*. 2008. № 12/2. С. 22-27.
4. Кириченко О. С. *Управління системою економічної безпеки підприємств та банківських установ з використанням цифрових технологій, інформаційно-аналітичного забезпечення*. *Вчені записки Університету КРОК*. 2024. № 2(74). С. 131-138. DOI <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-74-131-138>
5. Камлик М.І. *Економічна безпека підприємницької діяльності. Економікоправовий аспект*. К. : Атіка, 2005. 432 с/